

Ústavní soud České republiky

Joštova 8
660 83 Brno

Sp. zn.: *nepředchází*

Stěžovatelka 1: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Stěžovatelka 2: Mgr. Vendula Zahumenská, nar. 28. 12. 1981,
Bytem Lidická 700/19, Veveří, 602 00 Brno

Zastoupené: Mgr. Davidem Zahumenským, advokátem AK David Zahumenský,
advokátní kancelář, s.r.o. se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1922/3, 602 00 Brno

Proti zásahu ze strany **Gymnázia XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX**

Ústavní stížnost proti jinému zásahu ze strany orgánu veřejné moci spojená s návrhem na zrušení zákona č. 135/2020 Sb. o zvláštních pravidlech pro přijímání k některým druhům vzdělávání a k jejich ukončování ve školním roce 2019/2020 (dále „Zákon“), zejména pak § 6 a § 18 Zákona.

1

Elektronicky

Přílohy:

- Plná moc
- Potvrzení o podání přihlášky ke studiu na střední škole
- Rodný list stěžovatelky 1

I. Úvod

1. Stěžovatelka 1 v současnosti chodí do páté třídy základní školy XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Hlásí se na víceleté gymnázium. Aby zvýšila své šance, absolvovala již v tomto školním roce také přípravný kurz zaměřený na matematiku. Na gymnázium jí rodiče podali přihlášku, protože řada spolužáků se také na víceleté gymnázium chystá, mohla by se tam více naučit a nemuseli by si dělat starosti s přijímacími zkouškami po deváté třídě.

2. Stěžovatelka 1 by byla ráda, kdyby při přijímacích zkouškách měla dva pokusy. Má trochu obavu, že při pouze jednom pokusu může nechtěně splést postup u nějakého náročnějšího úkolu a už nebude mít možnost to napravit. Také si myslí, že při druhém pokusu by neměla takovou trému a už by byla zvyklejší na to, jak to u opravdové přijímací zkoušky vypadá.

3. Stěžovatelka 2 je matka a zákonná zástupkyně stěžovatelky 1. Stěžovatelka 2 si přeje pro svoji dceru tu nejlepší budoucnost a přeje si, aby měla zajištěnu dobrou šanci na to, aby se na střední školu dostala.

4. Stěžovatelka 1 původně (ještě v době podání přihlášky na střední školu) měla skládat jednotnou přijímací zkoušku ve dvou termínech (na dvou školách).

5. Sdělením ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 30. 9. 2019, č.j. MSMT-29437/2019-1 byly stanoveny termíny konání jednotné přijímací zkoušky ve školním roce 2019/2020. Ty byly pro obory víceletých gymnázií stanoveny na 16. a 17. 4. 2020. Bez toho, aby byly realizovány jakékoli změny termínů JPZ, termíny vyhlášené ze strany MŠMT nebyly realizovány. Dochází tak k nezákonnému zásahu do práva stěžovatelky 2 na přístup ke vzdělání a práva stěžovatelky na respektování soukromého a rodinného života.

6. Stěžovatelky se rovněž domnívají, že v důsledku nabytí účinnosti § 6 zákona č. 135/2020 Sb. došlo k tomu, že stěžovatelka je zejména připravena o druhý pokus pro přijímací zkoušky na střední školu. Stěžovatelka 2 je znevýhodněna oproti studentům, kteří se na střední školu hlásili v minulém roce a kteří měli zajištěny dva pokusy. Stěžovatelky nechtějí nijak zpochybňovat opatření státu v boji s koronavirem, současně se ale domnívají, že postup státu, který se uchýlil k řešení obsaženému v § 6 Zákona, neodpovídá ani testu rozumnosti, ve vztahu k omezení práva stěžovatelky 2 na přístup ke vzdělání na střední škole, ani testu proporcionality, z hlediska přiměřenosti mezi omezením práv a ochranou zdraví. Stěžovatelky rovněž poukazují na to, že proces přijetí daného zákona ve stavu legislativní nouze neodpovídá požadavkům, které na zákonodárný proces klade konstantní judikatura Ústavního soudu. Navíc vůbec neproběhlo připomínkové řízení k zákonu, což se evidentně odrazilo na kvalitě použitého řešení.

7. Zmíněný paragraf 6 Zákona uvádí: „Jednotnou přijímací zkoušku koná uchazeč pouze jednou, a to ve škole uvedené na přihlášce v prvním pořadí. Školní přijímací zkoušku koná uchazeč na každé škole uvedené v přihlášce, pokud je součástí přijímacího řízení, pouze jednou. Uchazeč, který se hlásí na obor vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou, koná jednotnou přijímací zkoušku na této škole.“

8. To znamená, že v letošním roce má být při přihlašování na střední školu při jednotné přijímací zkoušce (dále „JPZ“) k dispozici jen jeden termín JPZ, oproti běžným dvěma. S tím stěžovatelky nesouhlasí.

II.

Přípustnost ústavní stížnosti a návrhu na zrušení zákona

9. Stěžovatelky svou ústavní stížnost opírají o tzv. jiný zásah orgánu veřejné moci do jejich ústavně zaručených základních práv nebo svobod. Pojem jiný zásah orgánu veřejné moci interpretuje Ústavní soud tak, že jde zpravidla o převážně jednorázový, protiprávní a zároveň protiústavní útok orgánů veřejné moci vůči ústavně zaručeným základním právům nebo svobodám, který v době útoku představuje trvalé ohrožení po právu existujícího stavu. Přitom takový útok sám nesmí být výrazem (výsledkem) řádné rozhodovací pravomoci těchto orgánů a jako takový se musí vymykat obvyklému přezkumnému či jinému řízení. Podstatné je, že důsledkům takového zásahu orgánu veřejné moci nelze čelit jinak než ústavní stížností, resp. nálezem Ústavního soudu obsahujícím zákaz takového zásahu, viz náleze III. ÚS 62/95 ze dne 30. listopadu 1995 (sv. 4, s. 243), neboť ústavní stížnost dle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy tvoří procesní prostředek k ochraně ústavně zaručených základních práv a svobod, který je vůči ostatním prostředkům, jež jednotlivci slouží k ochraně jeho práv, ve vztahu subsidiarity.

10. Atribut subsidiarity ústavní stížnosti má ovšem jak dimenzi formální, tak dimenzi materiální. Na jedné straně se subsidiarita ústavní stížnosti odráží v požadavku vyčerpání všech prostředků před jednotlivými orgány veřejné moci, jež právní řád jednotlivci poskytuje, což nachází výraz v institutu nepřípustnosti ústavní stížnosti (ust. § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu). Na druhé straně má princip subsidiarity i dimenzi materiální, z níž plyne, že důvodem subsidiarity jsou samotné kompetence Ústavního soudu jako orgánu ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy), tedy orgánu, který poskytuje ochranu základním právům jednotlivce teprve tehdy, pokud základní práva nebyla respektována ostatními orgány veřejné moci (viz např. usnesení sp. zn. I. ÚS 239/04 ze dne 4. 5. 2004).

11. Ústavní soud již ve svých dřívějších rozhodnutích traktoval, že rozhodování soudu se nemůže ocitnout mimo ústavní rámec ochrany základních práv jednotlivce, a to tím spíše, pokud čl. 4 Ústavy staví základní práva pod ochranu soudní moci. V demokratickém právním státě jsou všechny orgány veřejné moci povinny respektovat základní práva a svobody, úkolem soudů je poskytovat jim ochranu, resp. svébytnou a specifickou formu ochrany, jde-li o Ústavní soud. Je-li ochrana základních práv a svobod středobodem fungování demokratického právního státu, je třeba při jejich aplikaci dbát i na uplatnění

zásady přímosti a bezprostřednosti. Shledá-li již sám obecný soud porušení základního práva či svobody, je povinen učinit všechna opatření k tomu, aby k dalšímu porušování nedocházelo, a již existující porušení odčinit prostředky, kterými disponuje v rámci své pravomoci.

12. Stěžovatelky jsou si vědomy ustanovení § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu, podle kterého je ústavní stížnost nepřipustná, pokud stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje. Zde se ovšem stěžovatelé dovolávají právě materiální dimenze principu subsidiarity ústavní stížnosti.

13. Stěžovatelka 2 by mohla teoreticky podat návrh ke správnímu soudu, kterým by byla namítána existence nezákonného zásahu ze strany školských zařízení, které neumožnily podle školského zákona a sdělení MŠMR ze dne 30. 9. 2020 řádně realizaci JPZ. Rozhodování soudů by ale v takovém případě trvalo (s ohledem na průměrnou délku podobných věcí) přinejmenším rok a není tak možné očekávat, že by takové rozhodnutí soudu reálně stěžovatelkám poskytlo nápravu.

14. Pokud jde o důsledky přijetí zákona č. **135/2020**, stěžovatelka 2 by mohla v případě, že v přijímacím řízení na střední školu nebude úspěšná, brojit proti rozhodnutí o nepřijetí soudní cestou (zde je též nutno poznamenat, že odvolání zapovídá § 18 Zákona). I při maximální vstřícnosti soudů by ovšem z logiky věci nemohla záležitost být „zpětně“ napravena tak, že by se ve školním roce 2019/20 konal druhý termín JPZ – řešily by se nanejvýš určité konkrétní výsledky JPZ, nikoli dopady právní úpravy jako takové.

4

15. Nadto platí, že i v případě, kdy by např. stěžovatelka 2, v případě neúspěchu při přijímací zkoušce, po roce uspěla s žalobou ve správním soudnictví, by toto automaticky neznamenalo, že by mohla řádně a bez problémů přestoupit do školy, na kterou se původně hlásila. Překážkou by nepochybně byla potřeba adaptace v již vzniklém kolektivu, odlišnosti v charakteru výuky či rozsahu znalostí oproti dosavadní škole aj.

16. Vzhledem k podání stížnosti ještě předtím, než dojde k faktickému zásahu do práv (tedy v tomto případě dříve, než proběhne JPZ pouze s jedním termínem), stěžovatelky poukazují na dřívější nálezy Ústavního soudu, například sp. zn. Pl. ÚS 5/19 (viz také bod 23 této stížnosti) nebo Pl. ÚS 27/09.

17. Stěžovatelky jsou dále přesvědčeni, že jejich ústavní stížnost je přípustná ve smyslu § 75 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, neboť stížnost svým významem dalece přesahuje jejich vlastní zájmy a je podávána ve lhůtě do jednoho roku od okamžiku, kdy měly proběhnout termíny podle sdělení ministerstva školství (16. 4. 2020 a 17. 4. 2020).

18. K přesahu jejich vlastních zájmů stěžovatelky uvádějí následující: Co se týká zájmu o dva pokusy při JPZ, z údajů organizace Cermat (která JPZ pro MŠMT organizuje) k JPZ v roce 2019 vyplývá, že JPZ pro uchazeče z 9. ročníků ZŠ konalo v druhém termínu („test B“) zhruba 53 000 uchazečů, JPZ pro uchazeče ze 7. ročníků ZŠ konaly přibližně 4 000

uchazečů a JPZ pro uchazeče z 5. ročníků ZŠ konalo v druhém termínu zhruba 14 000 uchazečů.¹

19. Lze předpokládat, že zájem o druhý pokus při JPZ je letos obdobný jako loni, změnou je tedy dotčeno asi 70 tisíc dětí. (Dle informací MŠMT se bude JPZ v roce 2020 účastnit orientačně zhruba 100 000 uchazečů,² ne všichni ovšem budou konat dva pokusy.)

20. Stěžovatelky také poukazují na vznik několika internetových petic na podporu zachování dvou termínů. Nejčastěji podepisovaná petice měla v době přípravy této stížnosti asi 4,5 tisíce podpisů.³ To vše stěžovatelky považují za doklad podstatného přesahu jejich vlastních zájmů.

21. Podle § 64 zákona o Ústavním soudu je návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy oprávněn podat také ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona.

III.

Návrh na přednostní projednání věci

22. Vzhledem k naléhavosti věci žádají stěžovatelky Ústavní soud, aby podle § 39 zákona o Ústavním soudu rozhodl o podané stížnosti a souvisejícím návrhu přednostně.

23. Přednostní projednání ústavní stížnosti stěžovatelky navrhují jak s ohledem na veřejný zájem, který spočívá v nutnosti chránit hodnoty demokratického právního státu, kterým je Česká republika dle čl. 1 Ústavy, a v nutnosti chránit právo na přístup ke vzdělání garantované osobám s trvalým vztahem k České republice Listinou, tak s ohledem na individuální zájem stěžovatelek spočívající v požadavku poskytnutí ochrany jejich právům, garantovaným Listinou základních práv a svobod.

24. Ve věci nálezu ze dne 1. 10. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19, Ústavní soud obdržel návrh na zrušení zákona č. 125/2019 Sb., který byl projednán přednostně před nabytím účinnosti zákona, a to s odůvodněním, že „Případné zrušení napadené právní úpravy Ústavním soudem představuje vždy zásah do právní jistoty jejich adresátů. Je-li proto prostor rozhodnout o návrhu na zrušení právní úpravy dříve, než se stane účinnou součástí právního řádu, měl by tak Ústavní soud v zájmu zmírnění dopadů derogačního nálezu vždy učinit.“ **Ústavní soud by tak měl podle stěžovatelek obdobně rozhodnout o jejich stížnosti a návrhu s ní spojeném dříve, než nastanou účinky § 6 Zákona, tedy než dojde k realizaci termínu JPZ v tomto roce.**

¹ https://data.ceramat.cz/files/files/JPZ/Priloha_zaverecne_zpravy_JPZ_2019.pdf

² <http://www.msmt.cz/faq-nejcastejsi-dotazy-k-aktualnim-opatrenim-ke-koronaviru>

³ https://www.petice.com/dejte_nam_druhou_anci

IV.

Porušení základních práv stěžovatelek

25. Význam vzdělání v moderní společnosti je jen obtížné přecenit. Inovace, rozvoj a tím pádem také míra blahobytu společnosti na něm přímo závisí. Judikatura Ústavního soudu dovozuje, že čl. 33 Listiny má dvě dimenze: za první, jakési přímo účinné „tvrdé jádro“, které tvoří podstatu a smysl daného ustanovení. Plyne přímo z čl. 33 Listiny a zákonodárce je nesmí porušit. Za druhé, ostatní úprava tematicky se dotýkající práva na vzdělání, která tvoří jakousi „běžnou“ úpravu jeho realizace v rovině jednoduchého práva. Ta naopak je, pochopitelně za respektování dalších mantinelů daných ústavním pořádkem, v dispozici zákonodárce (srov. nálezy Pl. ÚS 35/93, naposledy potvrzeno kupříkladu v usnesení II. ÚS 2446/10). Právo na vzdělání však zahrnuje také právo rovného přístupu k existujícím vzdělávacím prostředkům a institucím.⁴

26. Stěžovatelky namítají porušení práva na přístup ke vzdělání v důsledku toho, že stěžovatelka nemohla dosud realizovat přijímací zkoušku na gymnázium v souladu se školským zákonem a sdělením MŠMT ze dne 30. 9. 2019. Dále se stěžovatelky vyjadřují k dopadům přijetí zákona 135/2020 Sb., které považují za protiústavní.

27. Test racionality reflektuje jak nutnost respektovat poměrně rozsáhlou diskreci zákonodárce při provádění sociálních práv, tak potřebu vyloučit jeho případné zásahy do podstaty a smyslu sociálních práv a zároveň umožnit přezkum omezení, která nezasahují do podstaty a smyslu sociálních práv. Test racionality se skládá ze čtyř následujících kroků: 1) vymezení smyslu a podstaty sociálního práva, tedy jeho esenciálního obsahu; 2) zhodnocení, zda se zákon nedotýká samotné existence sociálního práva nebo skutečné realizace jeho esenciálního obsahu; 3) posouzení, zda zákonná úprava sleduje legitimní cíl; tedy zda není svévolným zásadním snížením celkového standardu základních práv. 4) zvážení otázky, zda zákonný prostředek použitý k jeho dosažení je rozumný (racionální), byť nikoliv nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší.

6

Ad 1), 2) Vymezení smyslu a podstaty sociálního práva a zhodnocení, zda se zákon nedotýká samotné esence práva

28. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/14 Ústavní soud dovodil, že „Zásah do samotného jádra práva na vzdělání je tak něčím výjimečným a může k němu dojít jen v případě zjevných excesů. To by se tak mohlo stát např. za situace, když by měl daný právní předpis obecně nepřijatelné (např. diskriminační) důsledky či by nesplňoval požadavky v právním státě obecně kladené na právní předpisy (usnesení ze dne 5. 1. 2011 sp. zn. II. ÚS 2446/10).“

29. ESLP k otázce přístupu k právu na vzdělání pak vychází z tzv. *Belgického jazykového případu*, který spočívá na principu, že právo na vzdělání představuje otevřený

⁴ Srov. Wagnerová, E., Šimíček, V., Langášek, T., Pospíšil, I. a kol.: Listina základních práv a svobod Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012.

a rovný přístup do státem již zřízených a existujících vzdělávacích zařízení. K srov. též Bobek, M. In Wagnerová, E., Šimíček, V., Langášek, T., Pospíšil, I. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012, s. 680.

30. V prvním rozsudku tohoto typu, který se týkal náležitostí rozhodnutí o nepřijetí ke studiu (rozsudek 2 As 37/2006-63), NSS zdůraznil, že rozhodování o (ne)přijetí ke studiu je rozhodováním o veřejném subjektivním právu uchazeče, které ani soudní řád správní, ani zákon o vysokých školách z rozhodování soudů ve správním soudnictví nevyklučuje (srov. dále kupř. také rozsudek 7 As 75/2009-89; a nejnověji také rozsudek 7 As 79/2011-120).

31. Obdobně však současná judikatura NSS ani ESLP neváhá zajišťovat plnění základních náležitostí férového procesu v rámci existujícího vzdělávacího rámce a přístupu k němu. Kupříkladu s ohledem na přijímací zkoušky na vysokou školu ESLP konstatoval, že jejich (ne)existence tvoří součást vlastní úvahy státu při dotváření vysokoškolské politiky, do které ESLP nebude zasahovat. Nicméně pokud stát přijímací řízení koná, pak musí v jeho průběhu respektovat základní procesní práva uchazečů, jako je kupříkladu předvídatelnost a právní jistota. Nelze tak kupříkladu anulovat přijímací zkoušku uchazeče proto, že měl při jejím skládání až podezřelý úspěch, pokud nebyl prokázán podvod (srov. rozsudek *Mürsel Eren proti Turecku*, § 46).⁵

32. Stěžovatelky poukazují na skutečnost, že Ústavní soud v relaci na svobodnou volbu povolání vymezil esenciální obsah tohoto práva (např. náleží Ústavního soudu ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99) právě ve vztahu k otázce přístupu k povolání – viz např. náleží sp. zn. Pl. ÚS 44/13 (kauce distributorům pohonných hmot), či náleží sp. zn. II. ÚS 443/16 (zápis do seznamu advokátních koncipientů). Zde dokonce Ústavní soud aplikoval přísnější test proporcionality.

33. Obdobně je tak nutno považovat otázku přístupu ke vzdělání za esenciální součást práva na vzdělání podle čl. 33 odst. 1 Listiny. Předmětnou právní úpravou je tak dotčena podstata daného práva.

Ad 3), 4) Zda právní úprava sleduje legitimní cíl a zda se jedná o rozumné řešení směřující k jeho naplnění

- **Proč jeden pokus při konání JPZ zásadním způsobem ovlivňuje spravedlivý průběh přijímacího řízení**

34. **Analýzy Cermatu ukazují, že stejní uchazeči mají v 1. a 2. termínu výrazně odlišné výsledky.** Roli tedy hraje i náhoda (obsah konkrétního testu), ne jen znalosti a schopnost koncentrace. Tato nevýhoda (vliv náhody) je standardně omezena dvěma pokusy, kdy se uchazeči počítá lepší výsledek z obou termínů. Například příloha

⁵ Tamtéž.

k souhrnné závěrečné zprávě Cermatu o JPZ 2019⁶ uvádí k výsledkům v případě žáků z 9. tříd následující: „Na 100 lepších výsledků testu A připadá v češtině 135 lepších výsledků sady B, v matematice pak 42.“ (str. 21)

35. Obdobně jsou značné rozdíly i ve výsledcích žáků z 5. tříd: „V češtině platí, že na 100 úspěšnějších testů z prvního termínu (A) připadá 126 úspěšnějších testů z druhého zkušebního termínu (B), v případě matematiky je nerovnováha ve prospěch druhého termínu ještě větší (na 100 úspěšnějších testů A připadá 140 úspěšnějších testů B).“ (str. 33)

36. Stěžovatelky jsou přesvědčeny o tom, že průměrný rozdíl v rozsahu od 25 % po až (téměř) 60 % mezi výsledky téhož dítěte ze dvou termínů zkoušek potvrzuje nezanedbatelný vliv náhody (jinými slovy záleží i na tom, který ze dvou testů dítěti lépe „sedne“).

37. Dále platí, že **průběh letošních přijímacích zkoušek bude nepochybně ovlivněn zhruba dvoutříměsíčním přerušением školní výuky**. Ne všichni rodiče mají dostatek času nebo znalostí na to, aby se mohli dětem dostatečně věnovat v roli „domácích učitelů“ – natož aby poskytovali cílenou přípravu na JPZ.

38. Při JPZ tak mohou být v nevýhodě jak děti ze sociálně slabších rodin, tak děti např. z rodin lékařů, kteří vzhledem k situaci nemuseli nebo nemusejí mít na odpovídající přípravu dětí z pochopitelných důvodů dostatečné časové kapacity. Negativní vliv vyplývá i z omezené možnosti individuální nebo skupinové přípravy na JPZ. Lakonicky by se dalo říci, že pokud je kvůli epidemii druhý pokus zrušen, pak kvůli přerušení výuky by měl být druhý pokus opět zařazen.

39. Skutečností též je, že **kvůli jen jednomu pokusu budou děti zbytečně čelit větší nervozitě a stresu**. (Toto riziko platí zejména pro mladší děti, které se hlásí na víceletá gymnázia.) Touto okolností se opět zvyšuje vliv náhody.

40. Tuto skutečnost ostatně bere v potaz i MŠMT, kdy při projednávání návrhu zákona Výborem pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PSP ČR ministr Plaga dne 24. března 2020 uvedl: „MŠMT si uvědomuje, že pouze jedno kolo může zvýšit tlak na výsledek / na žáka.“⁷ Dále je nutno poznamenat, že ministr Plaga zmínil v televizní diskusi, že JPZ má v celkovém výsledku přijímacího řízení váhu pouze 60 %.⁸ Ovšem toto tvrzení je zavádějící. Ustanovení školského zákona (561/2004 Sb.), které platí za standardních podmínek, uvádí: „Hodnocení jednotné zkoušky se na celkovém hodnocení splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem podílí nejméně 60 %.“ Je zvykem, že zejména v případě gymnázií má JPZ vyšší váhu, až 90 %. Tím se význam JPZ pochopitelně zvyšuje.

⁶ https://data.cermat.cz/files/files/JPZ/Priloha_zaverecne_zpravy_JPZ_2019.pdf

⁷ <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=171986>, strana 2

⁸ <https://prima.iprima.cz/partie/19042020-0>, čas 29:30

41. Ministr Plaga rovněž v uvedené diskusi uvedl: „Jeden nebo dva termíny JPZ nejsou úplně nezákladnější věc této vlády.“⁹ Stěžovatelky v tomto kontextu namítají, že pokud to není zásadní téma, lze stejně tak umožnit termíny dva. **Podle stěžovatelek je nutno poukázat na skutečnost, že výsledek přijímacího řízení ovlivní budoucnost dětí na řadu let, ne-li na celý život. To je klíčový důvod pro to, proč by měl být celý proces přijímacího řízení co nejspravedlivější. A k tomu mohou zásadním způsobem přispět dva pokusy při zkoušce místo jednoho.**

- **Jaký je udávaný účel přijaté právní úpravy**

42. V důvodové zprávě k Zákonu se uvádí: „Oproti stávajícímu stavu se vzhledem k časové náročnosti organizace výjimečně pouze pro tento školní rok stanoví, že uchazeč má na konání přijímací zkoušky jeden pokus s tím, že pokud si škola stanoví školní přijímací zkoušku, vykoná tuto zkoušku na všech školách uvedených v přihlášce.“

43. A dále: „Termíny pro vyhodnocení přijímacího řízení jsou stanoveny tak, aby se žáci vzhledem k okolnostem výsledek řízení dozvěděli co nejdříve a aby ředitelé středních škol znali počty přijatých žáků a mohli plánovat organizaci dalšího školního roku.“

44. V obecné části je uvedeno: „Navrhované řešení bylo zvoleno také s ohledem na oprávněný zájem dětí, žáků a jejich zákonných zástupců.“

45. Při projednávání návrhu zákona ve Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PSP ČR ministr Plaga dne 24. března 2020 uvedl: „Budou-li odvolána epidemiologická opatření, situace nebude nulová, i toto znamená, že 100 tisíc dětí pojedje na školu, kterou běžně nenavštěvují. Jeden termín znamená poloviční riziko šíření nákazy.“

46. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále „MŠMT“) po přijetí změny uvedlo ještě toto vysvětlení: „Toto řešení bylo zvoleno, aby se zamezilo hromadnému přesunu cca 100 tisíc uchazečů na střední školy uvedené v přihlášce na druhém místě v rámci celé České republiky. Zároveň se tak zkrátí a zrychlí harmonogram přijímacího řízení.“¹⁰

- **Posouzení sledovaného účelu**

47. Stěžovatelky si jsou vědomy toho, že epidemiologická situace v ČR nebyla a zatím stále není ideální a že ochrana zdraví má své místo. Domnívají se ovšem, že předmětná změna není přiměřená a že preventivní zdravotní opatření ve prospěch dětí lze dodržet i při dvou termínech JPZ.

⁹ <https://prima.iprima.cz/partie/19042020-0>, čas 31:50

¹⁰ <http://www.msmt.cz/faq-nejcastejsi-dotazy-k-aktualnim-opatrenim-ke-koronaviru>

48. **Je nutno poukázat na skutečnost, že v rámci legislativního procesu nebyla sdělena žádná konkrétní hranice (z epidemiologického hlediska),** která měla za následek vznik opatření (nebo při které by MŠMT naopak bylo případně ochotno dva pokusy JPZ obnovit). Veřejnosti ani poslancům rovněž nebyly předloženy žádné odborné prognózy, které by srovnávaly vývoj epidemie (šíření nákazy) při jednom pokusu JPZ a při dvou pokusech JPZ.

49. Stěžovatelky se domnívají, že **pouhá úvaha ve smyslu „je zde epidemie, musíme učinit toto opatření“ nepředstavuje ve vztahu k dotčeným právům dostatečné zdůvodnění, ale naopak značí libovůli předkladatele.** (Stejným nekvantifikovaným vyjádřením by ve výsledku šlo zdůvodnit jakékoli opatření.)

50. MŠMT pouze neurčitě zmiňuje „*poloviční riziko šíření nákazy*“ – znamená to ovšem, že vlivem druhého přesunu žáků by pravděpodobně došlo k nákaze jedné další osoby, nebo deseti tisíc dalších osob?

51. Pokud stát naznačuje, že má problém s organizačním zajištěním, je to samo o sobě poněkud znepokojující. Ovšem tento nedostatek by měl stát aktivně řešit, například personálním posílením a podobně – nikoli omezovat kvůli tomu co nejspravedlivější průběh přijímacího řízení.

52. **Případné problémy s časovou náročností organizace přijímacího řízení nelze formou negativních opatření přenášet na děti.** Nadto nebylo nijak vysvětleno, v čem konkrétně je časová náročnost při dvou termínech JPZ např. v červnu odlišná od časové náročnosti při dvou původních termínech v dubnu. Zpracovat x tisíc testů v dubnu zabere stejný počet „člověkohodin“ jako zpracovat x tisíc testů v červnu.

53. Z pohledů žáků (a rodičů) není důvod kvůli odkladu JPZ spěchat. Jeden či dva týdny čekání navíc (kvůli výsledku z případného 2. termínu zkoušky) nepředstavuje pro žáky ani rodiče problém.

54. S ohledem na celkový posun termínu JPZ pravděpodobně zhruba o dva měsíce už nehraje zásadní roli, zda by celkový výsledek přijímací zkoušky byl znám (například) 24. června, nebo (v případě konání dvou termínů) až 8. července. Přínos spočívající v možnosti absolvovat dva pokusy JPZ jednoznačně převažuje. (Tento dílčí časový posun, způsobený případným druhým termínem JPZ, je v kontextu celkového odkladu přijímacího řízení obdobně zanedbatelný i pro školy, které se musejí organizačně připravit na příští školní rok.)

55. Ohledně možného dopadu na školy nejde vzhledem k tomu, že výsledky JPZ zpracovává Cermat, o zásadní zátěž. Nadto je u řady středních škol převis poptávky – touto skutečností ostatně samo MŠMT obhajovalo, proč nelze u zájemců o studium na víceletém gymnáziu zprůměrovat vysvědčení ze ZŠ.

56. Ze strany mnoha středních škol tedy jde do značné míry jen o zaevidování jmen konkrétních úspěšných žáků – informace o *počtu* přijatých žáků je u těch škol, kde JPZ hraje při třídění zájemců největší roli, fakticky známa již dnes.

57. Co se týká hromadného cestování uchazečů, zkoušku v druhém termínu by bylo možné na základě opatření ministerstva absolvovat na té škole, na které žák absolvoval první termín (vzájemně by si takto mohly vyjít vstříc všechny střední školy). Tak by se předešlo epidemiologickým rizikům při hromadných cestách žáků do jiných měst – cestovaly by pouze výsledky. (A pokud by přesto nějaký rodič nechtěl dítě kvůli epidemii na druhý termín zkoušky poslat, mohl by se tak sám rozhodnout – svobodně, bez zákonného nařízení.)

58. Jiným alternativním řešením by mohlo být využití učeben na základních školách. Vzhledem k tomu, že výuka na základních školách zřejmě bude až do konce školního roku probíhat pouze v omezeném režimu, by takovéto opatření rovněž omezilo riziko šíření nákazy – jak absencí zbytečného cestování, tak snížením počtu žáků v jedné budově – aniž by byla dotčena možnost dětí absolvovat dva termíny JPZ.

59. Stěžovatelky nadto považují za nutné poznamenat, že **je poněkud paradoxní, pokud MŠMT obhajuje jen jeden pokus při JPZ snahou omezit cestování do jiných lokalit, ale zároveň** na druhou stranu tatáž vláda, konkrétně **Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, chystá rekreační poukazy – příspěvky na dovolenou v Česku.**¹¹ Stěžovatelky tyto dva kroky vnímají jako naprosto protichůdné.

11

60. Pokud chce stát aktivně pobízet občany k cestování, v pořádku. Pokud ovšem zároveň vystupuje proti cestování kvůli přijímacím zkouškám, svědčí tento jeho dvojaký postup buď o libovůli, nebo o tom, že zdravotní rizika nebo jejich zohledňování nehrají tak zásadní roli, jak je navenek prezentováno.

61. Obecně pak stěžovatelky dodávají, že epidemiologická situace se v průběhu měsíce dubna zlepšila a vláda uvolňuje restriktivní opatření rychleji, než původně zamýšlela. I proto je žádoucí přehodnotit rovněž počet termínů JPZ.

62. Jak již bylo zmíněno, MŠMT nepředložilo žádné konkrétní prognózy, jak by druhý termín ovlivnil rozsah nákazy onemocněním covid-19. Tím spíše by odpovědnost za to, zda dotyčný uchazeč (resp. jeho rodič) dá přednost dvěma termínům, nebo maximální ochraně zdraví, měla být ponechána na svobodném rozhodnutí uchazeče.

63. Ostatně obdobně argumentuje i Městský soud v nedávném rozsudku č. j. 14 A 41/2020, když v situaci (kontextem epidemiologické situace srovnatelné) hovoří o „*střetu práva jednotlivce na výkon svých práv s nezbytností přijmout restriktivní opatření za účelem zachování státu samotného ve smyslu ochrany zdraví jeho obyvatel,*“ kdy tento střet by měl dle soudu posuzovat Ústavní soud.

¹¹ Viz např. <https://mmr.cz/cs/pro-media/mmr-v-mediich/2020/trzby-v-cestovnim-ruchu>

64. **Stěžovatelky mají pochopení pro to, že zájmem dětí uvedeným v důvodové zprávě mohla být myšlena ochrana dětí před nákazou. Ovšem jak již bylo řečeno, o této ochraně mohou rozhodnout i sami rodiče. Kdežto druhý pokus při JPZ nikdo kromě státu zajistit nemůže.**

65. Kromě toho nelze předpokládat, že by zájemci, kteří by na druhý termín nejeli (z důvodu jeho nekonání), zůstali doma. Již v květnu mohou nebo budou moci (dle stavu a plánů platných k datu podání stížnosti) libovolně cestovat, navštěvovat nákupní centra, chodit do restaurací a podobně. (To znamená, že zrušení druhého termínu JPZ pravděpodobně nebude automaticky znamenat snížení rizika šíření nákazy o polovinu.)

66. Odkaz MŠMT na zájmy dětí tak má dle názoru stěžovatelek do určité míry pouze deklaratorní povahu – odebrání jednoho pokusu při JPZ je naopak v přímém rozporu se zájmem dětí. (Nadto se z dostupných informací jeví, že MŠMT zákon konzultovalo se zástupci škol, ale např. se zástupci rodičovských organizací již nikoli. Též tato skutečnost naznačuje ne zcela optimální mechanismus přípravy zákona.)

67. Ve vztahu ke zdravotním rizikům lze rovněž poukázat např. na skutečnost, že ve školním roce 2018/19 došlo na základních školách v ČR ke 28 945 úrazům.¹² Přesto (vcelku pochopitelně) z tohoto důvodu MŠMT zřejmě nenavrhne zkrácení školního roku ani omezení počtu hodin tělesné výchovy. Se stejnou logikou by dle stěžovatelek mělo být přístupováno i k riziku nákazy a podobě restriktivních opatření – riziko existuje, ale reagujeme na něj se zdravou obezřetností, nikoli cestou nekompromisního omezení.

68. Dále je nutno poukázat na nepřiměřenost opatření ve vztahu k jiným změnám – jak ve školství, tak v dalších oblastech – které byly kvůli epidemii učiněny. Tyto jiné změny představují ze strany státu v naprosté většině zmírnění zákonných podmínek a požadavků. Například maturanti v letošním roce skládají pouze ústní část maturitní zkoušky, nepíšou písemné práce z českého a cizího jazyka. (A pokud už nějaké opatření dopadlo na někoho negativně, např. na podnikatele, stát tento dopad určitou měrou kompenzuje.)

69. I opatření vůči uchazečům o středoškolské studium by proto měla být činěna v duchu vstřícnosti, nikoli zvyšování přísnosti. Jiný postup naznačuje selektivní a diskriminační jednání ze strany zákonodárce vůči různým kategoriím „účastníků vzdělávání“.

70. Na problematičnost přijaté úpravy poukazují například i obecně prospěšná společnost EDUin („*Ministr Plaga se nevyrovnal*“) s námitkami, že konání přijímacích zkoušek za těchto podmínek výrazně ovlivní šance na úspěch u dětí, které nemají při přípravě oporu ve svých rodinách. *Žáci 2. stupně základních škol k nim půjdou nejméně*

¹² https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%c3%bdro%c4%8dn%c3%ad%20zpr%c3%a1vy/VZ-CSI-2018-2019.pdf

po čtvrt roce učení v domácím prostředí.¹³), Pedagogická komora („Přijímací řízení lze dát plně do kompetence škol, které se v řadě případů obejdou bez jednotné přijímací zkoušky. Většině škol postačí vyhodnocení vysvědčení žáků, které lze doplnit o další kritéria. Případné přijímací pohovory je možné zrealizovat online nebo telefonicky.“¹⁴) nebo Učitelská platforma („[...] pro řadu žáků, především těch, kteří neměli možnost se zapojit do předchozí dlouhodobé přípravy nebo zkoušek nanečisto, je první pokus zcela novou situací, se kterou se mnozí setkávají poprvé v životě. Při opakovaném pokusu si mnohdy mnohem lépe rozvrhnou čas, opadne jejich prvotní nervozita a dosahují mnohem lepších výsledků.“¹⁵)

71. Zde je nutno též zdůraznit, že základním principem JPZ je, že se jedná o zkoušku srovnávací. (Nejde o osvědčení v podobě např. maturitní zkoušky.) Stát chce mít celorepublikové srovnání výsledků – ovšem jednotlivé střední školy by pochopitelně byly schopny stanovit svá vlastní kritéria a mechanismy pro přijímání žáků. Nabízí se tedy otázka, proč vzhledem k okolnostem nebylo zvoleno takové řešení, kdy by pro letošní rok bylo od mechanismu JPZ upuštěno.

72. Stěžovatelky si uvědomují, že na konci března bylo nutno rozhodnout, co se stane s dubnovou JPZ – ale v té době stačilo pouze zrušit původní termín a rozhodnutí o budoucí podobě přijímacích zkoušek nechat na později. Dostatečný prostor pro to dává školský zákon.

73. MŠMT nový zákon částečně odůvodňovalo i posílením jistoty. Ovšem ustanovení zákona „Jednotná přijímací zkouška do prvního ročníku oboru středního vzdělání proběhne nejdříve 14 dnů po obnovení možnosti osobní přítomnosti žáků na středních školách.“ je velmi neurčité a neposkytuje záruku pro realizaci práva stěžovatelky 2 na přístup ke vzdělání.

74. Toto ustanovení pro účastníky JPZ žádnou zásadní jistotu nepřináší. Ani z hlediska toho, kdy bude obnovena možnost přítomnosti žáků na SŠ (krom toho není zřejmé, zda se touto možností rozumí přítomnost maturantů, nebo všech studentů). Ani z hlediska toho, že přesný termín JPZ bude stejně oznámen teprve v budoucnu (dle aktuální situace bude zřejmě oznámen zhruba dva měsíce po přijetí zákona). Nadto může být termín JPZ stanoven víceméně libovolně (při splnění minimálního časového odstupu 14 dnů), zákon neříká „...přesně 14 dnů...“ Stěžovatelky jsou přesvědčeny, že už vzhledem k této neurčitosti by nevznikla žádná újma, kdyby stejně „neurčitě“ bývalo bylo odloženo na později samotné rozhodnutí o počtu pokusů při JPZ. K tomu mohlo dojít opět „pouhým“ sdělením MŠMT bez nutnosti přijetí speciálního zákona.

¹³ <https://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-nejistota-kolem-prijimacich-zkousek-trva-stale-chybi-plan-b/>

¹⁴ <https://www.pedagogicka-komora.cz/2020/03/pedagogicka-komora-zruste-jednotne.html>

¹⁵ <https://ucitelskaplatforma.cz/index.php/2020/03/24/ucitele-poslancum-nechte-zakum-dva-pokusy-v-prijimacich-zkouskach-na-stredni-skoly/>

75. **Stěžovatelky jsou z výše uvedených důvodů a s ohledem na zásadní význam přijímacího řízení v životě dítěte přesvědčeny o tom, že napadnutá zákonná úprava neobstojí ani v testu racionality, natož pak v testu přiměřenosti. Stěžovatelky jsou přesvědčeny, že hlavním oprávněným zájmem dětí při přijímacích zkouškách jsou co nejspravedlivější podmínky a maximální eliminace náhody, což zajistí dva termíny.** Neexistují přiměřené objektivní důvody pro to, aby stěžovatelka 2 byla při snaze o přijetí na střední školu znevýhodněna oproti dětem, které přijímací zkoušky vykonávaly v loňském roce, nebo těm, které je budou vykonávat v roce následujícím.

V.

Nedostatky legislativního procesu

76. Stěžovatelky se domnívají, že nedostatečná kvalita legislativního řešení, které bylo zvoleno (ad hoc zákon) namísto přijetí krizového opatření, je důsledkem mj. nerespektování pravidel zákonodárného procesu a porušením principů, které ve své judikatuře zdůrazňuje Ústavní soud.

77. Předmětný zákon byl přijat ve stavu legislativní nouze ve zkráceném jednání. Zde přitom podle stěžovatelek nebyly dodrženy zásady, které Ústavní soud zdůraznil např. v nálezu Pl. ÚS 55/10 ze dne 1. 3. 2011.

78. Institut vyhlášení stavu legislativní nouze je zákonným institutem, jehož cílem je za mimořádných okolností urychlit projednání vládních návrhů zákonů ve zkráceném jednání. Obsahovým smyslem či účelem tohoto institutu je zabránění nevratným nebo obtížně reparablem škodám na základních zájmech členů společnosti anebo zabránění reálným značným škodám na majetku (stávajícím či očekávaným) státu.

79. Vzhledem k okolnosti, že se jedná o institut zkracující proceduru přijetí vládních návrhů zákonů, nezbytně dochází nejen k omezení či zkrácení výše zmíněných práv parlamentní opozice (zejména vynecháním prvního čtení a možností vynechat obecnou rozpravu, jakož i možností zkrátit řečnickou dobu až na 5 minut, resp. znemožněním činit některé procedurální návrhy ve vztahu k programu schůze i k jejímu průběhu atd.), nýbrž v konečném důsledku dochází i k narušení či relativizování výše vyložených demokratických principů ovládajících legislativní proces. To proto, že z důvodu rychlosti přijímání předkládaných vládních návrhů zákonů je znemožněna důkladná příprava a seznámení se s projednávanou materií a celkově jsou omezeny a zkráceny parlamentní procedury i rozpravy.

80. Proto je ústavní požadavek, dle kterého se má stát zákonodárná procedura ovládaná výše uvedenými demokratickými principy „skutečným zdrojem legitimacy zákona“, v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze a v něm aplikovaného zkráceného projednání vládních návrhů zákonů, závažným způsobem relativizován a narušen. Dochází tak totiž k výraznému omezení potřebné parlamentní rozpravy a debaty a Poslanecká sněmovna se v takové situaci může snadno stát pouhým schvalovatelem

vládou předložených návrhů zákonů, aniž by tyto byly podrobeny důkladnému zkoumání a rozvažování, příp. aniž by čelily kritice či přednesení alternativních návrhů, a to nejen ze strany opozice. Zmíněný nedostatek se stává o to závažnějším, jedná-li se o tzv. reformní vládní návrhy zákonů s dopady nejen na rozpočet státu, nýbrž zejména s dopady do sféry základních práv a svobod adresátů takto přijímaného zákona. Byť se tedy jedná o výhradně zákonný institut, upravený pouze jednacím řádem Poslanecké sněmovny, je zřejmé, že důsledky jeho aplikace zřetelně přesahují zákonnou úroveň.

81. V nálezu Pl. ÚS 55/10 ze dne 1. 3. 2011 Ústavní soud zdůraznil následující:

„ústavní pořádek explicitně připouští možnost projednat vládní návrh zákona ve zkráceném jednání pouze na základě čl. 8 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, a to v době stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Stanoví-li tedy ústavní pořádek takovouto možnost pouze v jediném případě, je zřejmé, že za jiných situací to obecně možné není. Nejde přitom o mezeru v Ústavě České republiky, pokud ústavní pořádek možnost projednat návrh zákona ve zkráceném jednání zná. Ústavodárce se toliko rozhodl tuto možnost připustit jen v extrémních a mimořádných situacích. Lze sice připustit, že na úrovni zákona (jednacího řádu) se zakotví další případy, kdy lze zákony projednat ve zkráceném řízení (legislativní nouze), avšak protože jde o úpravu praeter constitutionem a protože smyslem ústavněprávní reglementace zkráceného projednávání je ochrana práv a principů ovládajících legislativní proces v demokratickém právním státě, využití institutu legislativní nouze je možné jen za předpokladu širokého konsenzu v Parlamentu (aklamace, případně alespoň taková většina, která je srovnatelná s většinou vyžadovanou k přijetí ústavního zákona) anebo (a) jen tehdy, kdy typová závažnost situací, v nichž bude legislativní nouze použita, odpovídá závažností situacím, s nimiž počítá ústavní pořádek pro zkrácené projednání návrhu zákona (stav ohrožení státu, válečný stav).“

15

82. Stěžovatelky poukazují na to, že již tento první požadavek nebyl splněn, neboť daný Zákon nebyl přijat ani za stavu ohrožení státu, ani za válečného stavu.

83. Nebyla respektována legislativní pravidla vlády, podle kterých je nutno (dokonce i za válečného stavu) návrh zákona poslat nejprve připomínkovým místům (čl. 17 odst. 1 písm. c)), k čemuž podle Eklepu vůbec nedošlo.

84. Dále je nutno konstatovat, že pouze formálně došlo k naplnění § 99 odst. 2 JŘPS. Na žádost vlády může poslanecká sněmovna rozhodnout o tom, že předložený vládní návrh zákona bude projednán ve "zkráceném jednání.". V takovém případě přikáže tento návrh jednomu z výborů a stanoví mu nepřekročitelnou lhůtu pro jeho rozhodnutí. Poslanecká sněmovna projedná návrh zákona přímo ve druhém čtení, přičemž je oprávněna rozhodnout o upuštění od obecné rozpravy, jakož i o omezení řečnické doby na pět minut a na návrh příslušného výboru též o omezení podrobné rozpravy pouze na některé části zákona. Bezprostředně nato se může konat třetí čtení návrhu zákona.

85. Ve stručnosti řečeno, Poslanecká sněmovna jako celek má stav legislativní nouze i samotné zkrácené jednání plně ve svých rukou - má právo při projednávání programu schůze stav legislativní nouze zrušit nebo se rozhodnout, že se nebude jednat ve zkráceném jednání, pokud usoudí, že podmínky pro jeho vyhlášení pominuly nebo podmínky pro zkrácené jednání nejsou dány. Za vážný nedostatek pak je na místě označit také skutečnost, že Poslanecká sněmovna zasedala pouze v „polovičním složení“ čítajícím sto poslanců. Čím byl takový postup odůvodněn? Hlasovalo by pro zkrácené projednání zákona také zbylých 100 poslanců, pokud by byli přítomni? Postupovali poslanci v souladu se svým slibem, pokud se polovina z nich vědomě rozhodla se jednání poslanecké sněmovny nezúčastnit?

86. Zde je též nutno zmínit, že poslanci po přijetí Zákona hlasovali také o výzvě, *"aby v souvislosti s výjimečnou situací a nestandardními podmínkami pro přípravu žáků byla zajištěna možnost druhého termínu v rámci přijímacích zkoušek na střední školy"*¹⁶. Tento návrh nebyl přijat.¹⁷ Protože se ale 41 poslanců zdrželo (při jejich hlasování "Pro" by návrh prošel), lze se oprávněně ptát: Hlasovalo by zbylých 100 poslanců stejně, pokud by byli ve sněmovně přítomni?

87. Nadto podobně také v případě senátu bylo bez očividných příčin přítomno pouze 45 senátorů a pouze 43 hlasovalo pro přijetí zákona. Ve spojení s neúčastí poslanců a zkrácenou procedurou

16

88. Konečně pak je nutno konstatovat, že i pokud bychom uznali, že v době přijímání zákona bylo možné obecně dovozovat nutnost přijímání některých zákonů ve stavu legislativní nouze, tak přijetí předmětného Zákona takto odůvodněno nebylo. **Zákon nebyl přijat k odvrácení bezprostředních škod či k bezprostřední ochraně životů a zdraví osob, neboť se týká přijímacího řízení, ke kterému dojde až měsíce po přijetí zákona.** Zákon přímo neřeší boj s epidemií. Navíc konkrétně § 6 Zákona (pouze jeden termín JPZ) žádným škodám na zájmech členů společnosti nepředchází, naopak je způsobilý je vyvolat. V daném případě tak nebyly splněny požadavky na projednání návrhu Zákona ve stavu legislativní nouze ve zkráceném jednání.

89. Aprobovat pak podle stěžovatelek nelze ani zvolené legislativní řešení v podobě zvláštního zákona, který nejen že není přímou novelou školského zákona, ale dokonce sám (!) užití školského zákona ve svém § 53 vylučuje.

90. Poslanci si ostatně byli chyb v zákoně sami vědomi, jak vyplývá z příspěvku poslance Bartoně: ***„Já se moc neshodnu zde s panem ministrem, že ten jeden termín je nejlepší . Ono jde o to balancovat, jestli je pro nás důležité, zda mohou mít žáci dva termíny, nebo zda budou mít školy méně administrativní práce s tím a bude to snazší to provést v tom režimu, případně další aspekty. Já se spíše přikláním k tomu, že***

¹⁶ <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/042schuz/s042050.htm>

¹⁷ <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=72472>

bychom měli ponechat ten standard dvou termínů, na které jsou studenti zvyklí, kteří ho mají a za standardních situací by je měli. Proto navrhuji toto doprovodné usnesení, ve kterém žádáme vládu, tedy potažmo i ministerstvo, aby připravilo legislativní změnu a ty dva termíny umožnilo. **Zatímco na školském výboru jsem předkládal již pozměňovací návrh, tak jsem byl upozorněn na některé legislativní nedostatky a vzhledem k tomu, že fakt jsme na tom dělali přes noc a nestihli jsme to dodělat do kvalitního legislativního návrhu, tak jsme zvolili toto doprovodné usnesení. Děkuji.**

91. Vzhledem k tomuto, a také s přihlédnutím k ustanovení § 18 Zákona, které omezuje přezkumné řízení v neprospěch uchazečů o studium na středních školách – uchazeči mohou brojit proti výsledku přijímacího řízení pouze soudní cestou, která v případě správního soudnictví obnáší nutnost uhradit soudní poplatek, čímž je negativně ovlivněno právo na účinnou obranu – **stěžovatelky poukazují na to, že z hlediska právní kvality normy je Zákon problematický jako celek.**

VI. Návrh

92. Stěžovatelky navrhují, aby Ústavní soud vyslovil, že

- I. Nerealizováním jednotné přijímací zkoušky v termínech stanovených ze strany MŠMT sdělením ze dne 30. 9. 2020, došlo k zásahu do práva stěžovatelky 2 na přístup ke vzdělání na středních školách zaručeného v čl. 33 odst. 1 Listiny a práva stěžovatelky 1 na ochranu soukromého a rodinného života podle čl. 10 odst. 2 Listiny.
- II. **§ 6 zákona č. 135/2020 Sb. o zvláštních pravidlech pro přijímání k některým druhům vzdělávání a k jejich ukončování ve školním roce 2019/2020 zasahuje do práva stěžovatelky 2 na přístup ke vzdělání na středních školách zaručeného v čl. 33 odst. 1 Listiny a práva stěžovatelky 1 na ochranu soukromého a rodinného života podle čl. 10 odst. 2 Listiny. Stěžovatelky dále navrhují, aby Ústavní soud § 6 Zákona zrušil.**
- III. Stěžovatelky rovněž navrhují – z důvodů uvedených zejména v bodě 91 – aby Ústavní soud vyslovil, že **§ 18 Zákona zasahuje nepřiměřeným způsobem do práva na spravedlivý proces a dalších procesních práv stěžovatelky 2. Stěžovatelky navrhují, aby Ústavní soud § 18 Zákona zrušil.**
- IV. Eventuálně stěžovatelky navrhují, aby Ústavní soud zejm. pro nedostatky v legislativním procesu zrušil Zákon jako celek.

Mgr. David Zahumenský, advokát na základě plné moci